

ЕСТЕСТВЕННОТО РАЗВИТИЕ НА КВАРТАЛА

Големият плюс в развитието на „кВАРТала“ като район на творческите индустрии е фактът, че инициативата и усилията идват изцяло отдолу нагоре, тоест в центъра са хората, които така или иначе живеят или работят в района. Промяната в кВАРТала не е резултат от планиране на публичните институции и/или политика за налагане на „творческа“ рамка, а

ПЛОД НА РАЗЛИЧНИТЕ ИДЕИ И ИНИЦИАТИВИ НА МНОГОТО ТВОРЧЕСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ ОТ КВАРТАЛА.

Този естествен импулс е важен, тъй като задава дългосрочен хоризонт в развитието на един от исторически значимите квартали на София.

Официалните локации на „кВАРТал Фестивал 2018“ бяха 59. За разлика от други фестивали в столицата, които променят градската среда за един ден или уикенд и са доминирани от временно пребиваващи предприемачи,

„КВАРТАЛ ФЕСТИВАЛ“ СЕ ГРАДИ ИЗЦЯЛО ОКОЛО ОБЕКТИТЕ, КОИТО ТАКА ИЛИ ИНАЧЕ СА ЧАСТ ОТ ГРАДСКАТА СРЕДА В РАЙОНА.

КЪДЕ Е КОНЦЕНТРАЦИЯТА НА ТВОРЧЕСКИ ОБЕКТИ?

кВАРТалът се простира на сравнително голяма площ – цялото пространство е няколко пъти по-голямо от „Капана“ в Пловдив например. развитието му като място за творчески индустрии и арт зона неизбежно ще се концентрира в по-малък периметър. Преброяването и типологията на обектите, както и концентрацията на зоните по време на фестивала през годините, показват, че към момента потенциалът се разгръща в най-голяма степен в пространството между бул. „Княгиня Мария Луиза“ и ул. „Георги С. Раковски“, от една страна и от бул. „Княз Александър Дондуков“ до ул. „Св. Св. Кирил и Методий“, от друга.

Улиците, които са най-наситени с обекти, в т.ч. такива, които придават специфичния профил на кВАРТала, са 1) в посока изток-запад: ул. „Искър“, ул. „Екзарх Йосиф“ и ул. „Цар Симеон“ – всяка в пространството между бул. „Княгиня Мария Луиза“ и ул. „Георги С. Раковски“, както и 2) пресичащите ги улици в посока север-юг: основно ул. „Сердика“ и ул. „Веслец“. Улиците в посока изток-запад са по традиция по-оживени, докато по-малките напречни улици, ориентирани в посока север-юг, тепърва привличат по-голям интерес.

КВ
АРТ
АЛ

* Екипът на ИПИ изказва благодарности на „кВАРТал колектив“, който е изцяло ангажиран с развитието на района и оказва пълна подкрепа за нашето изследване.

През последните три години в средата на месец септември в София се провежда „кВАРТал Фестивал“, който има за цел да представи огромния потенциал и богатото културно наследство на стария еврейски квартал в столицата – един от най-колоритните и интересни райони от близкото минало на София.

Фестивалът сам по себе си е чудесна инициатива, но той следва да се разглежда и като витрина на по-общите усилия за развитие на пространството между бул. „Княгиня Мария Луиза“, бул. „Сливница“, бул. „Васил Левски“ и бул. „Княз Александър Дондуков“, което тук ще наричаме „кВАРТала“, и превръщането му в творческия квартал на столицата. Целенасочени действия в тази посока, в т.ч. организацията на фестивала през последните три години, се полагат от „кВАРТал колектив“ – група, възникнала спонтанно и съставена изцяло от хора, които живеят или работят в кВАРТала.

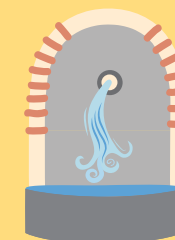
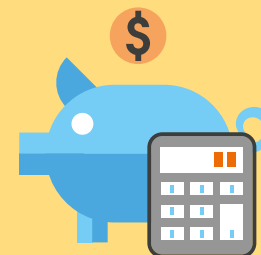
През тази година ИПИ, заедно с „Алфа Рисърч“ и с подкрепата на Програма „Европа“ на Столична община, се нае да извърши икономическа оценка на кВАРТала, която да очертае перспективите през творческото развитие на района. Тук са представени някои от по-интересните данни от изследването. В пълен формат докладът „Икономически профил на кВАРТала – оценка и перспективи за развитие“ е достъпен на страницата на ИПИ (www.ime.bg).

Проект „Икономически профил на кВАРТала – оценка и перспективи за развитие“ се изпълнява с финансовата подкрепа на Столична община Програма Европа 2018 от Институт за пазарна икономика. Мненията и/или заключенията, изразени в материала, не представляват официално становище на Столична община.

И.П.И
Институт за пазарна икономика

ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОФИЛ на кВАРТала

Оценка и перспективи
за развитие

ТВОРЧЕСКИТЕ ПРЕДПРИЕМАЧИ ОТ КВАРТАЛА

В рамките на изследването на ИПИ и Алфа Рисърч са проведени анкети със собственици и управители на 80 обекта в кварталта.

НАД 2/3 ОТ АНКЕТИРАНИ СОБСТВЕНИЦИ И УПРАВИТЕЛИ НА ТЪРГОВСКИ ОБЕКТИ В КВАРТАЛА ПОСОЧВАТ, ЧЕ ТОВА Е ЕДИНСТВЕНИЯТ ИМ ОБЕКТ.

Едва 1/5 са тези, които имат и други обекти в София. Тези отговори потвърждават тезата, че в кварталта по-скоро навлизат предприемачи, които търсят развитието на нещо свое и са непрестанно и лично ангажирани със своя обект. 80-те обекта, които попаднаха в извадката на ИПИ и Алфа Рисърч, са средно от 7 години в кварталта.

**ИНТЕРЕСНОТО Е, ЧЕ БЛИЗО 1/3 ОТ ТЯХ СА СЕ
НАСТАНИЛИ НА НАСТОЯЩАТА СИ ЛОКАЦИЯ В
РАМКИТЕ НА ПОСЛЕДНИТЕ 3 ГОДИНИ.** Това е ясен
знак за оживлението в кварталта, провокирано в голяма
степен от предприемачи, които считат, че локацията е
подходяща и виждат потенциал за развитие и привличане
на клиенти. **84% ОТ АНКЕТИРАНИТЕ
СОБСТВЕНИЦИ И УПРАВИТЕЛИ НА ОБЕКТИ
ТВЪРДЯТ, ЧЕ НЯМАТ ЖЕЛЕНИЕ ДА СМЕНЯТ
ЛОКАЦИЯТА СИ В СЛЕДВАЩИТЕ 2-3 ГОДИНИ.**

Повечето собственици и управители гледат положително на развитието на обектите си към момента. 82% твърдят, че има положителна тенденция в привличането на клиенти, а цели 95% гледат по-скоро положително на устойчивостта на редовните клиенти. Последното отново се покрива с профила на много от обектите – предимно малки, създаващи своя общност и имащи твърдо ядро от постоянни клиенти. **ТРИ ЧЕТВЪРТИ ОТ АНКЕТИРАНИТЕ СОБСТВЕНИЦИ И УПРАВИТЕЛИ НА ОБЕКТИ ГЛЕДАТ ПОЛОЖИТЕЛНО И НА РАЗВИТИЕТО НА РАЙОНА КАТО ЦЯЛО ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 2-3 ГОДИНИ.**

Анкетите разкриват, че $\frac{3}{4}$ от анкетираните собственици и управители на обекти виждат потенциал в развитието на района като творчески квартал, **А БЪДЕЩИТЕ ПЛАНОВЕ НА БЛИЗО ПОЛОВИНАТА (48,2%) ОТ ТЪРГОВСКИТЕ ОБЕКТИ В КВАРТАЛА СЪПВАТ И НА ИДЕЯТА, ЧЕ РАЙОНЪТ ЩЕ СЕ ОБОСОБИ КАТО ТВОРЧЕСКИ КВАРТАЛ НА СОФИЯ.**

ПОСЕТИТЕЛИТЕ НА „КВАРТАЛ ФЕСТИВАЛ“

Към момента фестивалът е в огромна степен насочен към софиянци – 97% от анкетираните посетители живеят в София. По-голямата част от тях не живеят в кварталта – 45% са от по-далечен квартал на столицата, 36% са от съседен/близък квартал и едва около 16% са от самия квартал. Интересна е и разбивката на посещенията на кварталта по принцип, извън рамките на фестивала – 25% от анкетираните посещават кварталта всеки ден и други 29% – поне веднъж седмично.

Близо половината от посетителите на фестивала не са част от всекидневния живот на кварталта, но фестивалът провокира интереса им към района. Цели 92% споделят, че биха посетили кварталта извън рамките на фестивала, тоест положителните впечатления от събитието най-вероятно водят и до промяна в нагласите на хора, които по принцип не идват в този район – излизат в централните градски зони, но не прескачат мисловната граница на бул. „Дондуков“.

58% посещават фестивала за първи път, което говори, че събитието вече стига и до нова публика

79% + 20% Напълно одобряват По-скоро одобряват превръщането на района в целогодишен творчески квартал на столицата

54% описват района като „интересен“

25-30% определят района като „артистичен“, „алтернативен“ и „западнал“. Любопитна комбинация, която отговаря на общата идея за трансформирането на кварталта

Средното време, което анкетираните са прекарвали в кварталта по време на фестивала, е около 4-5 часа в рамките на един ден, като средно са посетени по 10 обекта/пространства. Последното показва, че посетителите, в т.ч. такива, които по принцип не стъпват в този район, са прекарвали значимо време в кварталта и потенциално интересът им към мястото вече е провокиран.

Трите най-силни аспекта на фестивала, които получават много висока оценка сред поне 90% от анкетираните, са: 1) „Разнообразието – възможността за различен уикенд в градска среда“, 2) „Инициативата да се облагороди градското пространство в този район“ и 3) „Културната стойност на фестивала“.

**В ПО-ОБЩ ПЛАН БЕЗСПОРНО ПРЕДИМСТВО
НА КВАРТАЛА Е ЦЕНТРАЛНАТА МУ ЛОКАЦИЯ
И БОГАТОТО ИСТОРИЧЕСКО МИНАЛО – 59% ОТ
АНКЕТИРАНИТЕ СОБСТВЕНИЦИ И УПРАВИТЕЛИ НА
ОБЕКТИ СА ПОСОЧИЛИ ЦЕНТРАЛНАТА ЛОКАЦИЯ
НА ПЪРВО МЯСТО.**

Преброяването на обектите показва, че в рамките на кварталта са открити малко над 1 000 обекта, като близо 200 са тези, които придават характерния облик на района. Незаетите и неработещи обекти са 139, като повечето са в улиците, ориентирани в посока север-юг. Някои от новите успешни обекти в кварталта са именно в тези улици, което показва и интерес към по-малките и спокойни пресечки в сърцето на кварталта.

**НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА СПОРЕД
ИНТЕРВЮИРАНИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ
СА ЛИПСАТА НА ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ И ВЪОБЩЕ НА
СВОБОДНИ ГРАДСКИ ПРОСТРАНСТВА, КАКТО И
ЛОШАТА ИНФРАСТРУКТУРА.**